

DATUM: 2023-11-09

NR: 18

KONTAKT: Presstjänsten 08-787 02 00

SVERIGES RIKSBANK
SE-103 37 Stockholm
(Brunkebergstorg 11)

Tel +46 8 787 00 00
Fax +46 8 21 05 31
registratorn@riksbank.se
www.riksbank.se

Högre räntor utmanar högt skuldsatta företag och hushåll

Inflationen har dämpats men är fortfarande för hög och flera centralbanker har kommunicerat att det kan dröja länge innan styrräntorna sänks. Den geopolitiska oron kan dessutom påverka inflations- och konjunkturutsikterna framöver och leda till turbulens på de finansiella marknaderna. De högre räntorna pressar också de svenska fastighetsföretagen, som bankerna har stora exponeringar mot, och de högt skuldsatta hushållen. Det svenska finansiella systemet fungerar överlag väl men riskerna är fortsatt förhöjda.

Högre räntor och geopolitisk oro ökar riskerna

Flera centralbanker har kommunicerat att det kan dröja innan styrräntorna sänks. Dessutom har långa marknadsräntor stigit sedan den föregående stabilitetsrapporten, framför allt i USA, och rörelserna på räntemarknaden har stundtals varit stora. Efter en lång period med låga räntor och stigande tillgångspriser är det svårt att veta hur olika aktörer klarar av anpassningen till ett högre ränteläge. Detta gäller även i den svenska ekonomin, där räntekänsligheten i vissa sektorer är stor.

Även det geopolitiska läget och dess ekonomiska effekter skulle kunna skapa problem. Utöver Rysslands invasion av Ukraina handlar det om konflikten i Mellanöstern. Om läget förvärras skulle det kunna leda till turbulens på de finansiella marknaderna, då även på de svenska, och i så fall går det inte heller att utesluta en påverkan på inflations- och konjunkturutsikterna.

Tydlig tudelning inom den pressade fastighetssektorn

De högre räntorna gör det dyrare för fastighetsföretagen att finansiera sig och leder till lägre fastighetsvärden. För vissa företag är situationen särskilt svår, medan andra har bättre förutsättningar att hantera det nya ränteläget. Om räntorna stiger ytterligare eller ligger kvar på en högre nivå under lång tid och aktiviteten i

ekonomin bromsar in ännu mer kan problemen dock växa ytterligare. Fastighetsföretagen behöver därför minska sina finansiella risker. Dessutom är det viktigt att bankerna upprätthåller försörjningen av krediter till livskraftiga företag och via sin kreditgivning ställer krav på fastighetsföretagen att minska sina finansiella risker.

Riksbankens beräkningar pekar på att bankerna har tillräckligt med kapital för att hantera en större ekonomisk nedgång och betydande problem i fastighetssektorn. Men förtroendeeffekter som kan påverka bankernas förmåga och vilja att tillhandahålla krediter är svåra att fånga i sådana beräkningar. Kombinationen av de risker som följer av högre räntor och tilltagande geopolitisk oro innebär att de svenska storbankerna tills vidare bör sikta på att ha en betryggande marginal ner till de formella kapitalkraven. Bankernas kapital bör inte understiga den övre gräns som de själva satt för sina managementbuffertar. Det kan uppnås genom att de är återhållsamma med utdelningar och aktieåterköp.

Hög skuldsättning gör hushållen känsliga för störningar

Den höga skuldsättningen och de korta räntebindningstiderna gör hushållen känsliga för störningar. Därutöver har bostadsrättsföreningar ofta egna skulder som påverkas av de högre räntorna, vilket kan leda till högre avgifter för medlemmarna. I ett scenario där hushållen får det ännu svårare att parera kostnadsökningar och konsumtionen minskar kraftigt, kan bankernas kreditförluster öka och påverka den finansiella stabiliteten negativt.

Riksbanken anser att det behövs en bred översyn av bostadspolitiken för att bostadsmarknaden ska fungera bättre och bidra till en långsiktigt hållbar skuldutveckling. Det är också viktigt att behålla amorteringskraven och bolånetaket. Det främjar en sund kreditgivning och stärker amorteringskulturen över tid. Det är dock bra att det finns viss flexibilitet kring amorteringskraven, så att bolånetagare med särskilda skäl kan få undantag.

Ny teknik kan göra inlåningen mer flyktig vilket kräver ökad vaksamhet

Vårens bankproblem i USA och Schweiz visade att banker kan förlora sina insättningar betydligt snabbare än man tidigare trott och att det kan finnas skäl att se över globala regleringsstandarder för banker. Det förs en internationell diskussion för att utreda dessa frågor vidare. I ljuset av de problem som uppstod har Riksbanken gjort en fördjupad analys av inlåningen hos 24 svenska banker. Analysen visar att inlåningens flyktighet varierar och att den kan vara mer flyktig hos vissa mindre banker. Ny teknik och sociala medier kan ha gjort att banker lättare kan förlora sina insättningar och det är därför viktigt att fortsätta övervaka riskerna med inlåningen framöver.

En pressträff med riksbankschef Erik Thedéen och Olof Sandstedt, chef för avdelningen för finansiell stabilitet, hålls idag klockan 11:00 på Riksbanken. För att delta krävs presslegitimation eller motsvarande. Presskonferensen sänds direkt på riksbank.se. Vid frågor kontakta presstjänsten antingen via telefon 08-787 02 00 eller via mejl, susanne.meyer@riksbank.se.